

UZASADNIENIE

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska”.

I Uzasadnienie merytoryczne

Zgodnie z art. 18 i 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.) dla rezerwatów przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ochrony ustanawiany jest w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 20 lat (art. 20 ust. 1).

Celem ochrony obowiązującym w rezerwacie przyrody „Stawiska”, zgodnie z Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 2 czerwca 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody zmienionym Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 października 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu naturalnego lasu dębowego ze starymi drzewami pomnikowymi.

Plan ochrony, będący przedmiotem niniejszego rozporządzenia, został przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat „Stawiska” zajmuje powierzchnię 6,28 ha i obejmuje enklawę leśną od południowego wschodu przylegającą do drogi krajowej DK42, z pozostałych stron otoczoną gruntami rolnymi. Jest to stary, niewielki powierzchniowo drzewostan z obecnością dębów zakwalifikowanych jako pomniki przyrody, których wartość przyrodniczą znacząco podnoszą dziuple i próchnowiska. W rezerwacie występuje bogata fauna, m.in.: chrząszcze biegaczowate, płazy – traszki, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, ropucha szara i zielona; jaszczurki – zwinka i żyworodna; ptaki drapieżne – myszolów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, krogulec a także liczne nietoperze znajdujące schronienie w rezerwacie dzięki dużej liczbie dziupli i wypróchniałych pni starych dębów i wierzb.

Wszelkie zjawiska zachodzące w środowisku przyrodniczym rezerwatu, nie zagrażają trwałości ekosystemu leśnego i nie wymagają ingerencji człowieka – kształtowanie się ekosystemu pozostawia się siłom natury. Stan ekosystemu wskazuje, że nie ma zagrożenia dla zachowania ciągłości lasu. W związku z powyższym, uwzględniając naturalną dynamikę procesów przyrodniczych, istnieją uzasadnione powody do wprowadzenia na całej powierzchni rezerwatu „Stawiska” ochrony ścisłej.

Przedmiotowy rezerwat stanowi część obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Stawiska PLH240024, wyznaczonego dla ochrony siedliska leśnego - grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) kod: 9170 oraz pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*) kod: 1084.

Opisywany kompleks leśny w znacznej części jest podmokły i obejmuje grąd niski oraz zbiorowiska łąkowe. Obszar chroni silną populację pachnicy dębowej. Znajduje się on w niedalekiej odległości od zwartych kompleksów leśnych pozostających w zarządzie Administracji Lasów Państwowych mających w składzie starsze okazy dębu. Ostoja mogła by więc być również centrum rozprzestrzeniania się tego gatunku na sąsiednie drzewostany. Ocenia się, że sama ostoja to idealne miejsce rozrodu dla pachnicy na wiele dziesiątek a może i setki lat.

Biorąc pod uwagę, że w planie ochrony rezerwatu „Stawiska” przewidziano ochronę bierną, cel ochrony przedmiotowego obszaru Natura 2000, jakim jest zachowanie właściwego stanu ochrony

grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) oraz pachnicy dębowej, zostanie osiągnięty. Zapewniony zostanie rozwój naturalnych procesów, które wykształciły siedliska typowe dla tego regionu biogeograficznego.

Stare dęby będące siedliskiem pachnicy dębowej występują głównie na granicy kompleksu leśnego i pól uprawnych. W związku z tym nie stwierdzono zagrożenia do wykształcenia się zbytniego zwarcia drzewostanu powodującego ocienienie tych drzew i podejmowania działań ochronnych w tym zakresie.

Zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska” uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Stawiska PLH240024, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy. W związku z tym, plan ochrony rezerwatu „Stawiska”, staje się planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawiska, w granicach rezerwatu, na okres 10 lat od dnia wejścia w życie zarządzenia ustanawiającego plan ochrony rezerwatu.

W planie ochrony nie wskazano miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych. Biorąc bowiem pod uwagę charakter tego obiektu - podmokła, trudno dostępna enklawa leśna wśród pól tworzona przez wiekowe drzewa - udostępnianie rezerwatu dla ww. celów nie jest znajduje uzasadnienia. Nie wskazano także obszarów i miejsc do amatorskiego połowu ryb i rybactwa, ze względu na specyfikę rezerwatu - brak cieków i zbiorników wodnych.

Udostępnianie rezerwatu przyrody dla celów naukowych, może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

W stosunku do stanowisk gatunków grzybów, roślin i zwierząt ich ochrona polegać będzie na utrzymaniu właściwego stanu siedliska przyrodniczego, z zachowaniem naturalnych powiązań pomiędzy poszczególnymi ekosystemami. Utrzymanie w stanie możliwie niezmienionym wszystkich typów siedlisk jakie wykształciły się na terenie rezerwatu, zagwarantuje zachowanie wszystkich związanych z nimi gatunków grzybów, roślin i zwierząt.

II Udział społeczeństwa

Zgodnie z procedurą określoną w ww. (pkt I uzasadnienia) rozporządzeniu Ministra Środowiska, fakt przystąpienia do sporządzenia planu ochrony rezerwatu przyrody „Stawiska” podano do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie ogłoszenia na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej oraz w prasie lokalnej, a także poinformowanie jednostek samorządu terytorialnego, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody. Informację o projekcie planu ochrony zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24a ustawy z 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.). W tym trybie nie zgłoszono żadnych uwag .

Ponadto zgodnie z art. 39 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy obwieszczeniem z 1 marca 2018 r. znak: WPN.6202.3.2017MMS Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska”, poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwość składania uwag i wniosków. Nie zgłoszono uwag, w związku z udziałem społeczeństwa.

Na podstawie przepisów art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt niniejszego zarządzenia został przedłożony do zaopiniowania Radzie Gminy Lipie pismem z 1 marca 2018 r. uzupełnionym pismem z 24 maja 2018 r. Uchwałą Nr XLVI/348/2018 Rady Gminy Lipie z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu planu ochrony dla rezerwatu „Stawiska” przedłożony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach projekt ww. zarządzenia został zaopiniowany pozytywnie.

Projekt przedmiotowego zarządzenia został zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody (uchwała z 8 listopada 2018 r., Za - 21 głosów, Przeciw - 0 głosów, Wstrzymujących się - 0 głosów).

Projekt niniejszego zarządzenia został, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie z 23 stycznia 2009r., uzgodniony przez Wojewodę Śląskiego (pismo nr IFVII.710.15.2018 z 20 grudnia 2018 r.).
Dodatkowo w ramach bieżącej współpracy, skierowano wystąpienia o opinię do przedmiotowego projektu zarządzenia do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach, Nadleśnictwa Kłobuck. Z ww. Instytucji otrzymano pozytywną opinię, wyrażoną w piśmie z 21 stycznia 2018r. nr: Zn.Spr.ZG4.7212.1.2018.